

argi eta gardi.

Sebastià Serrano katalan irakasleak Donostian egin dituen deklarazioak, ez dira guztiz alferrik entzun. Barcelonako hizkuntzariak esan digunez, gaur, horrenbeste mesprextatzen dugun Kataluñia "españolista" horretan, lau irratari ari dira egun osoan barrena katalanez, telebistan egunean hiru ordu t'erdi egunean gauzabera, Ejerzitoan bertan goitik behera, no katalanez egiten da leku askotan, Unibertsitate mailan o/o 90 azaltzen da katalanez Autonoman, eta abar, eta abar, Kataluñian, hitz batez, herria hor dago.

Hemen, berriz, zertan gara? Ohitu egin gara piskanaka; baina gure herria erabat erdaldunduta dago, gero eta oso kiago. Minoria batzu kontrakarrean ari garen lan honek, egia esateko, oraingoraino ez du fenomenoaren sinua aldatu. Eta diglosia, hizkuntzen minbizi hori, azkar dago Euskal Herrian.

Orain dela urte batzu, Franco hiltzear eman dezagun, eta "24 ordu euskaraz" eta antzekoak, egin zirenean, bazegoen joera azkar bat euskararen alde. Abertzale eta abertzaleen arteko puntuzkoek halako lotsa edo bazuten euskaldun eta agertzekotan; eta euskararen aldeko ikasaldiak eta abar antolatzen ziren alderdi abertzaleetan.

Gaur, "politika" dela bide, hori guztia "gainditua" izan da. Horri guztia "voluntarismo" deritzo, eta "euskarazterako" galdera beriz hasia da plantea

EUSKAL HERRIA

tzen abertzaleen artean. Lehengo astean, esate baterako, Donostian egindako mahai-inguru batetan, argi eta garbi aitortu zuen Euskadiko Ezkerra-ren ize-nean zetorrenak, galdera horri ezin zaiola erantzun "visceral" bat eman; eta "marxismoaren barruan" eman behar zaiola arrapostua. Hots, aitortu zuenez, erantzun hori ez da ageri; eta horretatik dauden kezkek, hoztasunak, eta gainerakoak. Beste muturrean, eta PNV-ko euskaltzale ezagun batek berriro aitortzen zuenez, "euskara galduta ere, Euskal Herriak bere nortasuna izan lezake"; eta, hizkuntza galdu ondoren ere, Argentinak edo Uruguay España ez diren bezalaxe, Euskadi ere Euskadi izan liteke.

Egoera, hortaz, ez da txarra bakarrik, bere horretan ageri diren zifrak eta datuak agertzen direlako. Ez. "Pipiak jana" dago gure alderdia; irizpide likidatzaile horiek onartzen dituztenak ez baitira, ustez bederen, gure etsaiak.

Kondizio guztiak ditugu, beraz, Euskadin Irlandako fenomeno gertatzeko.

Hots, zertarako Irlandako estatua? Eta, era berean, zertarako "Euskadi"? Herri berezi baten erresuma berezia ez izatekotan, zertarako beste Estatu bat? Zer esan nahi du "Euskadi" hitzak, bai, Hegoaldean eta Bidasoaraino hizkuntza gaztelania izango bada, eta hizkuntzarekin batera soziologi-identitate osoa; eta, bide berberetik, Bidasoatik Iparraldera

dena frantsesez eta frantses kulturaren oratuko bada? Zertarako "Euskadi.. hori?"

"Déjame, déjame, Jose Luis! Ya cogéramos una Euskadi sin euskera", esaten zidan behin Javier Landaburuk Parisen. Eta, nik erantzun: "y para qué queremos, Don Javier, una Euskadi sin euskera?" Ahaztuta bide zeuden polemika horiek, berriro plazaratu dira. Lau urte joan dira Franco hil zenez geroztik, eta euskararen aldeko bultzada ez da mamitu. Are gehiago: atzeraka goazela esan daiteke eta ESAN BEHAR DA.

Eta hau organizazio abertzaleetan ageri da garbikienik. Lehen Francok galazten gintuen; eta honelako eta halako lekue-tan PSOE-k galazten omen gaitu, edo UCD-ak, edo Fuerza Nueva-k. Nork agintzen du, ordea, alderdi eta organizazio abertzaleetan? Francok? PSOE-k? Nork? Hots, alderdi eta organizazio abertzale horietan, DIGLOSIA DAGO OSO-KI: erdaraz ez dakienak jai dauka, eta euskaltzaleak JAI DAUKA. Ni neu ere, jakina denez, euskararen aldeko jarrerarengatik bota ninduten ESB-tik. Eta ez dut uste alderdi abertzaleetan nazkatu den bakarra naizenik... Alderdi abertzaleak, oportunoaren eta eleziokeriaren bidetik abiatutik, botoz elikatzen dira; eta euskararen alde burruka egitea iraultzailegia da botoen mailan irabazle ateratzeko. Alderdi abertzaleak, hitz batez, eta beretako politiko profesionalak oso

bereziki, erdaldundu egin dira erabat; eta pratikan euskara ALDE BATERA UZTEKO ERABAKIA HARTUA DAUKATE. Hori dela-ta, hemendik eta hantxik galdera iragazten hasia da: "Egia esan: euskara zertarako?"

EUSKAL HERRIAN EUSKARAZ mogimendu berria, honetaz jabeturik sortu da. Alderdi abertzaleek ez dute euskararen aldeko burruka planteatzen, eta ez dute planteatuko. Horretan etsi egin behar da. Alderdi abertzaleek ez dute inolaz ere hau ESANGO; baina alderdi abertzaleek HILDAKOTZAT ematen dute euskara. "Pero eso no se puede decir todavía en este país visceral". Eta horretatik esanak eta folklorekeriak. Baina egia besterik da: HIZKUNTZEN MINBIZIA DIGLOSIA DA, ETA ALDERDI ETA ORGANIZAZIO ABERTZALEAK DIGLOSIAN BIZI DIRA BETE-BETEAN.

Hots, euskararik gabeko "Euskadi" hori, ezer ez litzateke. Horregatik salatu behar da, argi eta garbi, alderdi abertzaleen saldukeria, alderdi eta buruzagi abertzaleen traizioa. Kataluñan bai hizkuntz egoera, bai katalanaren alderako ikas-erraztasuna, bai gaur bertan lortu duten hizkuntza jokabidea, erabat aldekoak dira; eta halere "oso kezkatuta" daude hango abertzaleak.

Alderantziz, gure hizkuntz egoeratik pasa den herri-etsenplurik ez dago, alegia, bere burua hizkuntza horretan jaso duenik. Israel-en adibideak ez digu baliu; guk ez baitugu, juduez bestaldera, mintzabide baten beharrik. Gu ez gatoz diasporatik. Gu ez gatoz labeetatik. Guk ez dugu nazio-erlijio bat. Gu ez gara juduak.

Hots, herri zeltikoak, eman dezagun, suntsitu egin dira; eta Irlanda ez da gaur, izan, Bretaña Nagusiko bigarren uhartera baizik. Hori bai: pasaporte batekin! Hori al da gure helburua?

Gure egoera OSO larria da, nazio gisa alegia. Gure euskaltasuna zinez dago arriskutan, eta berehalako arriskutan. Beste herriak abiatu zirenean (Txekoslovakia, Finlandia, eta abat), beren nazio-identitatea gurea baino AISA AZKARRAGO zeukaten. Eta "gure hizkuntza zertarako?" ez zuten galdetzen. Guztiz erradikalak ez diren erremedioak, gure herrian aspirina dira; eta Euskal Herriak MINBIZIA du. Aspirina ematea txoriburukeria hutsa da.

Horregatik, eta alarmismorik gabe: berehala Euskal Herrian, alderdi polikoetatik AT ETA KONTRA puntu honetan, mogimendu euskaltzale gogor eta sendo bat sortzen ez bada, zinez diotsuet: GUREAK EGIN DU.

Eta hobe dute abertzale egiazkoek, eta "Euskadi norteña" nahi ez duten guztiek, MALETAK PRESTATZEN HASTEAN.

Txillardegia

